

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

TÜRK CEZA KANUNU REFORMU

Birinci Kitap

**TOPLUMSAL DEĐİŐİM SÜRECİNDE
TÜRK CEZA KANUNU REFORMU**

PANEL

**21-22 MAYIS 2004
ANKARA**

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

TÜRK CEZA KANUNU REFORMU

BİRİNCİ KİTAP

**TOPLUMSAL DEĐİŐİM SÜRECİNDE
TÜRK CEZA KANUNU REFORMU
PANELİ**

Türkiye Barolar Birliđi Yayınları: 68

Türk Ceza Kanunu Reformu

-I-

Toplumsal Deđişim Sürecinde Türk Ceza Kanunu Reformu Paneli

ISBN:975-6689-55-2

© Türkiye Barolar Birliđi

Birinci Baskı: Ağustos 2004

Türkiye Barolar Birliđi

Karanfil Sokađı 5/62

06650 Kızılay - ANKARA

Tel: (312) 425 30 11 Faks: 418 78 57

web: www.barobirlik.org.tr

e-posta: admin@barobirlik.org.tr

yayin@barobirlik.org.tr

Sayfa Tasarımı ve Ofset Hazırlık

Düş Atelyesi (0312.215 70 37)

(Düzelti: Sabri Akkerman)

Baskı

ŞEN MATBAA

(0312. 229 64 54 - 230 54 50)

Saygılar sunuyorum.

Oturum Başkanı: Teşekkür ederim.

Veysel Dinlen Bey; buyurun.

VEYSEL DİNLEN'İN
KONUŞMASI

Veysel DİNLEN: Sayın Başkan, değerli konuklar; ben Isparta 17. İnceleme Şubesi'nde görevli bir komiserim. Yani hukukçu değilim, ama uygulamanın içinden geliyorum. Özellikle deliller konusu, suç delillerinin yok edilmesi, şu an mevcut tasarıda 283. maddede düzenlenen konuyla ilgili birkaç görüş ifade etmek istiyorum. Ondan önce, 278. maddeyle ilgili bir şey söylemek istiyorum, gerçeğe aykırı bilirkişilik ve tercümanlıkla ilgili. Maddede tabii belirtilmiş, burada bilirkişilerin kasti olarak yanlış yapılmaması yahut da kişileri yanlış olarak savunmaması veya adaletin tecelli etmemesini sağlamak gibi bir atıf var. Yalnız, "*gerçeğe aykırı mütalaanda bulunması halinde*" kavramı, sanıyorum çok yerinde bir kavram değil; çünkü bir objektif gerçek vardır ortada ve bir suçla ilgili deliller toplandıktan sonra, bilirkişi onun hakkında bilimsel bilgileri katarak bir yorumda bulunur. Bunun bilirkişinin görev alanını daraltıcı bir ifade olduğunu, bunun yerine daha kapsamlı, yani bilirkişiyi de töhmet altında bırakmayacak bir şekilde düzenleme olması gerektiğini düşünüyorum; çünkü sonuç itibarıyla bilirkişi, kendi kanaatini ortaya koymak zorundadır, gerçeğe aykırılık zaten tespit edilmiş bir şey değil, o, o yüzden bilirkişiye müracaatta bulunur. Bunu kasti olarak, aynen 283. maddede söylendiği gibi "*gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla*" kelimesinin koyulmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Özellikle 283. maddede konuşacağımı söylemiştim. Türk Ceza Kanunu'nun yürürlükte olan 296. maddesinde suç, sanıklarının saklamak ve delilleri yok etmek kavramından bahsediliyor. Tabii bunun 283. ve 286. maddede ayrı ayrı belirlenmiş olması, yani sanık saklamayla delilleri yok etmenin ayrı maddelerde düzenlenmiş olması isabetli. Ancak burada yine uygulamacı olarak bizim kafamıza takılan birkaç nokta var, bunlardan birisi şu: Gerçeğin meydana çıkmasını engel-

lemek amacıyla 283. maddeyi işaret edersek, “bozan, yok eden, silen, gizleyen kişi” deniliyor. Ancak uygulamada şunu görüyoruz: Deliller genellikle failer tarafından veya failerin yakınları tarafından değil de maalesef uygulamacılar tarafından çoğunlukla bozuluyor. Bunun başında kolluk görevlileri, yaralı veyahut da ölü varsa, olaya müdahale eden sağlık görevlileri ve savcılar –bunu da üzülerek söylüyorum– tarafından deliller çoğunlukla bozuluyor. Tamam, mutlaka kasıt gerekli bunun için, ama bazen bilmezlikten, meslekteki acemilikten yahut tedbirsiz davranışlardan da deliller bozulup gerçeğin ortaya çıkması engellenebiliyor. Bununla ilgili bir şeyin getirilmesinde fayda var umarım, özellikle savcı ve adli kolluk kuvvetleri bakımından; çünkü genellikle engellemeyi yapan, genellikle delillerin yok olmasını sağlayanlar bunlar.

Bir diğer konu da şu: “Bozan, yok eden, gizleyen, saklayan” falan deniliyor. Bir örnek vereyim, maddi bir örnek olsun: Terör örgütü veya çıkar amaçlı suç örgütü veyahut da çocuk pornografisiyle uğraşmış bir suç çetesini düşünelim; gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek maksadıyla bilgisayar harddiskini yok ediyorlar, böylece 283. maddedeki suçu işlemiş oluyorlar. Ancak tekniğimiz biraz gelişti, kriminalistik teknikle yok edilen şeyleri tekrar elde etme şansımız olabiliyor. Bu suçu işlemişler mi, işlememişler mi, çünkü tamamen yok edememişler, ama teşebbüste de bulunmuşlar. Maddenin lafzı, teşebbüsü biraz olanaksız kılıyor. Bu konuda bir düzenleme yapılmasında fayda var.

Şunu da belirtmek istiyorum: 286/2’de işlenmiş olan suçla ilişkin deliller ile 283 birbirine çok yakın, bunun aynı madde içerisinde, yani 286/2’nin 283 içerisinde değerlendirilmesi daha uygun olur kanaatindeyim. Ayrıca 286. maddenin son fıkrasındaki “suçların üst soy, alt soy, eş ve kardeş tarafından işlenmesi, cezaya hükmolunmaz.” Yukarıda öyle bir hüküm yok, ama aşağıda da böyle bir hükmün olması biraz çelişki doğuruyor, yani yukarıya da bu hükmü koyalım veyahut aşağıdan bu hükmü çıkartalım diyorum.

VEYSEL DİNLEN'İN
KONUŞMASI

Son olarak genital muayeneye ilgili bir şey söyleyeceğim: Genital muayeneye ilgili ilk fıkra maalesef çok havada bir fıkra, yani genital muayeneyi yaptıran kim; burada hiç adli kolluktan veyahut da başka bir şeyden bahsedilmemiş. Zannederseniz özellikle kadın örgütleri, kadın haklarını savunan örgütlerin liselerdeki bekaret muayenelerini de kapsayan bir şey. Ancak burada kesinlikle faili belirlemede güçlük çekiyorum; çünkü fail kim burada, o hiç belli değil. Yani adli soruşturma neticesinde mi genital muayene oluyor? Erkek arkadaşından şüpheleniyor, babası mı zorla götürüyor, okul müdürü mü böyle bir muayeneyi zorunlu kılıyor, bu açık değil. Yalnız, havada kalmış hüküm, yani hüküm çok havada kalmış, yani yetkili hâkim, savcı olması, genital muayene. Yani böyle dediğimiz zaman, sağlık muayenesi, yani bir kızın veya bir erkeğin sağlık muayenesi için genital muayeneye gönderilmesi de belki bu hüküm kapsamında değerlendirilebilir.

Genital kelimesini biraz önceki tartışmaya katılan Hocamız, genital kelimesini uygun bulmadığını söylemişti. Bence de uygun değil; çünkü özellikle bayanlarda anüs muayenesi de yaptırılmakta. Yine biz, ceza usulünde deliller elde etmeye çalışırken, cinsel ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla penis muayenesi de yaptırmaktayız. Genital kelimesinin daha farklı bir kavramla tanımlanmasını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı: Sayın Veysel Dinler'e teşekkür ederiz.

Buyurun Yılmaz Bey.

YILMAZ YAZICIOĞLU'NUN
KONUŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz YAZICIOĞLU (Marmara Üniversitesi): Sayın Başkan, sayın misafirler; özellikle bugünkü konuda sahtecilik, ihkakı hak, dolandırıcılık geçti. Ben de özel ilgim olması sebebiyle bilişim alanının da buradaki eksikliklerini ve olmayan hususlarda birkaç noktayı Başkan izin verirse söylemek istiyorum.